

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologiae Mysticae Sive Exercitiorum Spiritualium Admodum Reverendi Patris P. Aloysii Siderei, Alias Vincentii Caraffa, Societatis Iesv Praepositi Generali, Tomvs ...

ex Italico Latino recenter idiomate opera et studio fidelissimi cuiusdam
interpretis donatus

Iter ad coelum in quatuor partitum Semitas seu partes, & Fasciculum
Myrrhæ

Caraffa, Vincenzo

Coloniae Agrippinae, 1660

cap. 2. De aliis Angelorum perfectionibus non imitationibus, sed
admirabilibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49363](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49363)

Ecce medium, Anima mea, quo quotiescunq; fueris, nec peccabis, nec à Deo te separare poteris, quamuis hoc secundum in hac vita obtineri non possit, primum tamen aliquà ex parte quis consequi potest. *Oculi mei semper ad Dominum, & ipse euertet pedes meos.* caue, commoreris & perstas in malis, quod creatum est, transcede, & solui in bono persta & commorare, ab eoque recede, nulla ratione sine, ibidem solum reperies *amabile*, & extra illud nullum aliud assequeris *amabile*; vnde cum nullum aliud reperias, quod sit extra Deum, quodque te ad offensam Dei alliciat, quasi impeccabilis euadas.

Psal. 24.

CAPUT II.

De ceteris Angelorum sanctorum perfectibus, non imitabilibus, sed admirabilibus.

S. Aug. de Ciuil. lib. 11. c. 9. 10. 5. **P**rimò, mirabilis est Angelorum perfectiorum creationis lux, quia, ut docet S. Augustinus, Thomae, creati fuerunt in loco sublimiori ac ceteris totius Mundi, puta, in Cælo empyreo.

S. Tho. q. 61. a. 4. Mag. in 2. p. 2. Rationem huius adfer Alensis, quia non dicitur *tuas intellectuales nobilissimas alibi, quam in paradiso creati.* Ad illud verò, quod nonnulli obiciunt, ferentes, Moyen oullam fecisse mentionem Angelorum: responderetur cum D. Augustino, Moyse explicitam quidem, at implicitam fecisse mentionem, quando, nimirum, descripsit Cæli creationem, simul significantur & intelliguntur illius incolæ habitatores, nempe, Angeli, qui, ut asserit venerabilis

Beda. da, mox ut creatum est cælum. sancti Angeli creati, de quibus ait Dominus: ubi eras, cum me

Job. 38. astra matutina, & iubilarent omnes filii Dei. Secundò, mirabiles sunt Angeli in eminentia dignitate suæ, quia habent potestatem & dominium

motum localem, in totam naturam corpoream, & possunt
etiam id, quod possunt causæ secundæ naturales, appli-
cando actiua passiuus.

Ratio est, quia potentia motiva Angeli, quâ, existens
spiritualis, mouet seipsum, continet in se virtutem mo-
tuum corpoream; ergo alia corpora mouere poterit,
vnde *disserendo*. v. paret in Haba. uc; aut *impulsus im-*
primis. & hoc modo transferre potest montes de
vno loco in alium, commouere elementa, causare in-
creta, itahendo etiam ignem è propria sphaera, causare
tempestates, terræ motus, varios morbos, infirmitates
& dolores in corporibus humanis, turbando humores
in diuersis corporis se iungendo, & easdem sanando, ap-
plicando actiua passiuus.

Et eandem potestatem habent Angeli supra Dæmo-
nes, tanquam ministri Dei, tamen nonnulli illorum su-
periores sint in natura.

S. Th. 9. 54.

Tertio, admirabilis quoque est Angelorum sapientia;
siquidem per species sibi à Deo infusas habent cognitio-
nem omnium rerum naturalium, quæ fuerunt, sunt &
erunt, vnde cognoscunt & comprehendunt totum Mun-
dum, etiam cum totum hoc vniuersum ad eorum spe-
cies regimen, conueniens quoque est, sit præsens eo-
rum cognitioni; vnde colligit S. Thomas cum D.
Augustino, quod priusquam Mundus esset creatus *sensu*
vultu in seipso, intelligibiliter mediante speciebus
intelligibilibus extiterit in mente Angelorum: sicque om-
nes creaturæ primò habet suum esse idæale in Verbo:
secundò esse intentionale in Angelis: tertio esse reale in
seipsis, ac propterea esse rerum creaturarum tribus mo-
dis exprimitur in sacra Scriptura: *Primò enim dixit Deus:*
factum est firmamentum, secundò fecit Deus firmamentum, tertio
factum est ita: & primus modus dicendi significat mo-
dum essendi, quem habent creaturæ in mente Dei: se-
cundus illum, quem habent in mente Angelica: tertius
illum quem habent in seipsis.

S. Thom.
disp. 9. de
antif. ar. 8.

Quarto admiratione quoque digna est perfectio & san-
ctitas Angelorum. Primò, fuerunt creati in gratia, vn-
de purissimi & remotissimi fuerunt ab omni ma-
litiâ peccati & mortalitatis & venialis. Secundò, crea-
ti fuerunt in Beatitudine supernaturali viæ, quæ con-
sistit

sicut in exercitio actuum fidei, spei & Charitatis
 non in Beatitudine supernaturali Partis, quæ ex
 tribus actibus Beatificis, in visione, amore &
 Tertio, creati etiam fuere in Beatitudine naturalis
 cognitione abstractiva Dei, ut authoris nature,
 rumque attributorum; tamen hæc beatitudo non
 sic perpetua in natura Angelica ipsorum
 tempore, quia non fuit in eis privatio omnis
 peccabilitas, veluti ad perfectam requiritur
 nem naturalem. Quem vero gradum attingerent
 lorum gloria, ex triplici capite coniciendum est
 ex gratia habituali, quæ fuit in gradu valde
 conformi excellentiæ & nobilitati nature: Secundo
 intentione & efficacia gratiæ actualis, eis imper
 ta proportionem gratiæ habitualis; Tertio ex
 lis, quibus Angeli cooperati fuerunt Divini
 quæ quidem cooperatio, secundum S. Thomam
 tenuissima secundum totum posse & totum con

Quinto, Modus, quo Angeli inter se loquuntur
 manâ superat scientiâ, & quodammodo intellectu
 eabilis. Loquuntur sibi invicem per
 conceptus. & hæc manifestatio non fit, veluti
 modo sensibili, & per voces sensibiles, sed per
 intelligibiles, per directionem scilicet conceptus
 ad audientem; quando igitur unus Angelus
 alteri, sufficit, quod conceptum suum velit
 alteri, positâ hac voluntate, tanquam conditio
 Angelus, qui audit, cognoscet conceptum
 queatis. Ratio est, quia Angelus audiens habet
 es conceptum & affectum Angeli loquentis
 tantum non competit ei illos cognoscere, im
 alteri non vult, quod propria secreta cordis ad
 scaatur; ergo quamprimum alter vult eadem
 subito per ablationem impedimenti cognoscere
 gelo audiente, cui alter loquitur, unde loquitur
 Angelum posse loqui alteri in quacunque distantia
 sito, quia illa ordinatio conceptus abstractivus
 quamvis plurimi sint presentes, vult tamen loqui
 Angelus loqui potest, quia ad illum vultem
 alios conceptum suum potest dirigere.

§ Thom.
 106. ar. 1.

§ Thom.
 107. 4.

S. Anton 3: p. 21. c. 6.

S. Thom. vs

sup.

Hoc modo: intelligere tribus modis contingere potest
 in intellectu; primo *secundum habitum*; secundo *secundum esse consideratum*; tertio *secundum esse relatum & ordinatum ad aliud*: primo modo Angelus nec sibi nec alteri loquitur: secundo modo loquitur sibi: tertio modo loquitur alteri; & eodem modo Angelus loqui potest Deo, dirigendo suum conceptum ad Deum, & volendo, quod Deus cognoscat & intelligat conceptum suum; Nec refert, quod Deus per aliam viam eundem possit cognoscere conceptum Angeli loquentis, quia hęc locutio Angeli respectu Dei, vt bene aduertit S. Antonius, adhuc duobus modis contingere potest: primo *per modum laudationis & admirationis*; & hęc est *continua*, quia semper Angeli laudant Deum, veluti Seraphim; qui cantabant semper: *Sanctus, Sanctus, Sanctus*. Secundò, *per modum consultationis*, & hęc non est continua, sed vt sese offert occasio. Verum Modus, quo Deus loquitur Angelis, non fit per *directionem conceptus*, sed per *productionem specierum*, vel *verborum*, quibus mediantibus Deus manifestat voluntatem suam, & ratio est, quia Angelus non est dotatus speciebus decretorum Dei. Ex doctrina iam tradita eruitur quoque modus loquendi alius, quo Angelus loquitur animę corpori vnitę, & hoc prestat aut per *voce sensibiles in aere formatas*, aut per *phantasiam*; aut animę separata loquitur, aut *per directionem conceptus*, si anima habeat species, vel si non habeat species, per *productionem specierum in anima*.

Sexto non minus admirandi sunt Angeli in illuminationibus suis, tam actiuis, quam passiuis, quibus Angeli superiores illuminant inferiores, & inferiores illuminantur à superioribus; & hęc illuminationes inter se proportionatę sunt & æquales, quia quantum Angeli superiores sunt illuminati à Deo, tantum hi illuminant inferiores, & hi infimos, & hęc illuminatio contingit meditatione locutione; imò nihil aliud est, quàm ipsa locutio, in quantum est ab Angelo superiori ad Angelum inferiorem, manifestando ei aliquam veritatem spectantem ad mysteria gratię, aut ad regimen Ecclesię, *iuxta captum illius*

illius, nimirum, iuxta capacitatem specierum
vniuersalium, quibus inferior præditus est, unde
cent Theologi, *omnis illuminatio est loquens, non
contrà, quia Angelus inferior loquitur superiori
dicitur illuminare superiorem.* Et cum hoc actus
rarchico, qui est illuminatio, sunt connexi
Actus etiam Hierarchici, qui sunt purgare & peccata
enim uerò cum vnus Angelus illuminat alium,
eum, & ab ignorantia liberat, eique confert
nem ueritatis cognitæ, & eodem modo Angeli
fimi illuminant animas nostras, loquendo & man-
do Diuinam uoluntatem, non immediate intellectu
mediate phantasia; uadè docet S. Bonauentura

S. Bona.

*talis illuminatio non est per modum luminis in
nec per modum speculi representantis, sed per modum
qua uiuaciter exprimitur & excitatur, ut Dicitur*

9. 1. a. 2.

Septimò, mirabiles quoque sese demoustrant
fimi Angeli in corporibus assumptis, eò quod huius
corpora forment ex materia aëris condensati pur-
tiam suam motiuam: quamuis eam ær ex se pro-
cet S. Thomas, *nec formari nec colorari possunt
nūs, quando est condensatus, & figurari & colorari
est: ut patet in nubibus; & finis harum apparitionum*

S. Tho. 1. c.

*ut familiariter nobiscum conuersando demon-
ligibilem societatem, quam homines expectant in
bendam in futura uita.* Verum non desunt, qui
unt, eum, qui comparuit in corpore assumpto
formam igois, nubis, rabi, non fuisse Ange-
um, id enim significari isto modo loquendi
sum. Sed cum communi Theologorum opinio-
endum est, non Deum ipsummet, sed Angelum
fuisse, qui in præfatis corporibus apparuit, erat
omnia operatur mediis causis secundis, neque
illis ab Angelo sic prolatis comprehenditur
mendacium seu falsitas, nam ibi aderat Angelus
præsentans personam Dei.

Abulens.

S. Tho. in 2

diff. 2.

p. 1. q. 112.

q. 2.

Octauò, huic quoque considerationi subiectus
ordo firmus & stabilis, qui est inter Angelos
alii Diuina iussa & mandata immediate exequuntur

exteriori ministeriis circa nostram salutem, alii impetrant, dirigunt & illuminant eos, qui exequentur; Angeli executores & immediatè ministrantes, iuxta S. Thomam, sunt ex media & infima Hierarchia, quia secundum doctrinam D. Dionysii Angeli ministrantes sunt ii, qui immediatè à Deo sunt illuminati, & assistentes, qui immediatè illuminati sunt; & quia prima Hierarchia immediatè solum illuminatur à Deo, media & infima illuminatur mediatè, mediante scilicet primâ, idè, qui sunt ex prima Hierarchia, dicuntur Angeli assistentes, & qui aliis inferioribus comprehenduntur Hierarchiis, vocantur Angeli ministrantes. Præterea, iuxta Sancti Dionysium, proprietates & officia Angelorum desumenda sunt ex eorum nominibus, & nomina media & infimæ Hierarchiæ important aliquam executionem circa creaturas corporales ex Imperio Divino; ergo Angeli harum duarum Hierarchiarum sunt ministrantes & exequentes.

S. Dion. de
caeles. Hier.
arch. c. 8.

S. Thom. q.
12. ar. 4.

S. Dion. de
cael. Hier. c.
7.

Sic nomina Angelorum, Archangelorum, Principatum, Potestatum, Virtutum significant aliquam operationem externam circa creaturas, & unam alterâ nobiliorem solum avertendum est, secundum S. Thomam, quod Dominationes propriè non exequantur, sed imperent ac dirigant Angelos inferiores exequentes; nihilominus Angelorum ministrantium inferuntur numero, in quantum haud illuminantur immediatè à Deo, sed à prima Hierarchia; at non ut exequentes ministerium, sed ut disponentes & mandantes; unde Dominationes illi possunt Angeli assistentes, in quantum non mittuntur ad ministeria externa circa creaturas, & ministrantes, in quantum non recipiunt immediatam illuminationem à Deo, sed à superiori Hierarchia, & immutabili movens & dirigunt ministrantes & exequentes; fundamentum huius sententiæ est autoritas D. Dionysii, quod tantum D. Pauli discipulus fuit, verum etiam visum tuis creditur conscripsisse, & ratio istius est, quia secundum ordinem Divinæ Providentiæ Superiora non immediatè debent agere, sed per sua inferiora. Verum in opinionem adversari videtur S. Paulus: Omnes suus administratori spiritus in ministerium missi propter eos, qui hereditatem capiunt salutis, & sic, qui Hebr. 2.

S. Tho. l. 6.

VENE.

venerat purgatum lăbia Isaia propheta sui Seraphinis, neque inconueniens est, quod de legē ordinaria, & in quibusdam casibus mittantur superiores Angeli supremę Hierarchiæ; sed dicitur sponder S. Thomas, omnes mittuntur; at dicitur superiores missione inuisibili, inferiores missione exequendo; & Angelus ille Isaia non fuit Seraphicus; id est, igneus, quantum ad actum, quantum ad ordinem, veluti respondet idem S. Thomas. Ad aliam obiectionem respondetur, quod vnus ordo subest alteri, mutari possit, quem ordinem naturę immutari conspicimus per propter ordinem gratiæ & propter confirmacionem dei; alit quando vnus ordo non agnoscitur a nem creaturę superiorem, mutari non potest. Hec ordo Angelorum, quia est in ordine gratiarum superiorum sortitur ordinem creaturę, cuius ordinatus, idē Angeli superiores immutabilem eminentiam suam in imperando, & in non exequi iubent & non iubentur. Ex quibus docetur non alit nubiū; an omnes Angeli ministrant etiam assistentes? Et respondetur, omnes ministrant, assistere etiam quod ad visionem, quia omnes ministrant, clarē inuendo faciem non assistere quod ad immediatam illuminationem quia Angeli, qui ministrant, vt sunt omnes secundę Hierarchiæ ascripti & annumerati, non immediatē, sed ab Angelis superioribus recipiunt: ex quo tamen aliud suboritur dubium, quod Angeli, iuxta doctrinam S. Dionysii & Dionysii Angelici, sint inter se inæquales, & ordinati, vt conuenienter asseritur secundum sub & supra, an non etiam quod vnus Angelus solus sit assistens; videlicet primus, & vnus Angelus solus ministrans, videlicet secundus; quia secundus Angelus illuminatur a Deo, quia solus primus immediatē illuminatur a Deo, quia quiritur, vt Angeli sint assistentes; ergo solus ministrans; ad eundem modum probatur de ministrante, quia penultimus, cum sit superior vltimus

at ultimo, & cum illuminat, ergo non est ministrans & exequens, sed solus vltimus, qui sub se alium non habet Angelum, cui imperet, erit ministrans & exequens. Huic

S. Th. p. 1. q. 112.

quo respondet S. Thomas omnes Angelos primæ Hierarchie esse assistentes, quia omnes immediatam aliquam à Deo capiunt illuminationem; esto præter hanc unus Angelus nonnullas recipiat revelationes; quibus illuminat secundum, & secundus tertium. Eodem modo omnes secundæ & vltimæ Hierarchie sunt ministrantes, quia omnes immediatè exequuntur, tamèñ Dominaciones exequantur solum dirigendo & imperando; & ex illis, qui exequuntur, vnus illuminat alium, videlicet, superior inferiorem: sicquè solus vltimus Angelus est purè exequens, & non imperans, & alii sunt exequens & imperans simul, & solus primus est purè assistens & illuminans simul, idq; sufficiat quò ad doctrinam & sententiam S. Dionysii & S. Thomæ; Verùm qui hanc opinionem cù contraria conciliare vellent, duo genera exterrum missionum per veram mutat: operi localem distinguere possent: vnum sine sigais visibilibus propter salum finem illuminandi, custodiendi, assistendi: aliud cum sigais visibilibus quemadmodum missio facta fuit Vltimæ Prophetæ; vadè quando negat S. Thomas, quod *Operari Angeli mittuntur*, loquitur de *missione visibili* & quando altera aduersa sententia affirmat, quod *omnes mittuntur*; id intelligendum aut per *effe-ctum insensibilem, aut visibilem*.

Nono, non minus stupendus est Angelorum numerus sine numero, & omnes sunt distincti specie: vnde quod sunt indiuidua, totidem etiam, vt vult S. Thomas, etiam Angelorum species. Circa Angelorum multitudinem tres adsunt modi dicendi: primus vult numerum spirituum superare numerum cunctorum materialium indiuiduorum totius Mundi comprehendentium stellas cœli, arenas maris, aquarum stillas, atomos aeris Secundus dicendi modus seu sententia est, ex-terre omnes corporeas totius Mundi species. Tertius modus dicendi vult, quod numerus Angelorum superet numerum omnium indiuiduorum materialium in terris existentium; quæ communiter numerari solent, vt sunt omnia hominum brutorumque indiuidua, cum quo di-

k cendi

S. Bern 10. i. serm. 60.

Carthus. in 2. dist. 3.

q. 4.

S. Tho 1. p. q. 40. art. 4. cendi modo concordat S. Thomas afferens quod
 dum eam proportionem, quâ magnitudo cœli
 terræ magnitudinem, Angelorum numerus ex
 diuiduorum numerum materialium; enim
 cœli in nobilitate & perfectione superant cœlestia
 feriora corpora; ita multo magis cœlestes Spiritus
 perant omnia corpora: iam si ob rationem istam
 est instar puncti comparatione cœli, totus numerus
 rum materialium valde exigui numeri instar
 paratus ad immensum & quasi innumerabile
 um spirituum numerum. Præterea, venoratus
Caribus. in 2. dist. 3. q. 3. nus ex reuelationibus S. Brigittæ numerus Angelorum
 superat in decupla proportione omnes homines
ex Dion. B. Bern. tom. 4. ferm. 49. runt, sunt & erunt, adeo, ut cuiuslibet hominis ad
 sent decem Angeli custodes, & iuxta eandem
 proportionem vnus chorus superior superat
 ergo si primus chorus constaret solum mille
 rum, secundus chorus comprehenderet decem
 & tertius centum millia; & quartus
 lium, & quintus decem millia millium
 centum millia millium, septimus
 lia millium iuxta dictam Prophetæ: *Millia
 ministrabant ei. Et decies centena millia assistebant
 per hic excessus non intelligitur duntaxat
 numerum, vel iam etiam secundum meritum
 bet Angelus superior superet inferiorem suum
 eandem proportionem, in sanctitate, meritis &
 tudine, & secundum illam proportionem, in
 quam vnus superat alium in natura, superat
 gratia*

S. Bern. tom. 1. ser. 60.

Quod verò inæqualitas, quæ intercedit
 los, sit secundum decuplam proportionem,
 Bernardinus, quia iuxta regulam Apostoli ad
Inuisibilia Dei per ea, quæ facta sunt, intelliguntur;
 tur; ergo si conspiciamus in rebus materialibus
 obseruari ordinem & proportionem, quod
 mentum superius sit decies maius alio inferius
 enim decies maior & amplior ipsa terra, & aer
 & ignis aëre, & cœlum Lunæ decies maius
 ignis, & sic consequenter ad cœlum Empyreum
 idem prorsus dicendum est de creaturis spiritibus

Angelis, unum, videlicet, chorum decies maiorem esse, alio quo ad multitudinem, & quolibet Angelum superiorem secundum eandem perfectionem excedere suam inferiorem in perfectione. Et hæc de perfectione Angelorum, progrediamur ad custodiam.

Caput III.

De Custodia Angelorum circa homines.

Quam necessaria sit hac custodia.

Nulla humana lingua facienda exprimi & declarari potest, quanta sit necessitas Angelica huius custodiae. Tanta est, quanta est necessitas gratiae, quia, ut docet D. Angelicus, *auxilium Divinum exhibetur homini mediante ministerio Angelorum*. Quare Angelica custodia aliud est, quam executio Divina Providentiae circa homines: at diverso modo concurrunt Deus & Angelus, ut notat Sanctus Bernardus, Angelus concurrens *ut suggerens hortando ad bona, Deus ut ingerens inspirando bona*, quia concursus Angelicus terminatur solum ad phantasiam usque, quæ per naturalem sympathiam mota movet intellectum, & intellectus voluntatem; at concursus Dei ipsam etiam penetras voluntatem, potentiamque elevat ad eliciendum ætæritiam, amoris Dei, vel alterius cuiusdam virtutis, ad quam ministerium Angelicum excitat & disponit. Ex qua necessitate auxilii & illuminationis Angelice sequitur, ut docet idem S. Doctor, quod *ad omnia nostra cooperantur Angeli; non tamen omnia nostra procedunt ex demonum suggestionibus*, cuius ratio est, quia a nobismet ipsis peccate, at non bene operari possumus absque concursu & principali Dei, & instrumentali Angelorum.

S. Tho. 1. 2. q. 108. a. 3. ad 3. Carthus. in 2. dist. 3. ar. 16. S. Bern. lib. 5. de consid.

loco cit.

ka

In quo